

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 62/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

zastúpeného VESTENICKÁ & BD advokátskou kanceláriou, s. r. o., Ševčenkova 5, Bratislava, IČO 50 217 020, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Júlia Vestenická, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 2 T 1/2022 z 13. októbra 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tostš 19/2022 z 25. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. novembra 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 2 T 1/2022 z 13. októbra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tostš 19/2022 z 25. októbra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je od 4. mája 2021 väzobne trestne stíhaný [z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a obžalovaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

2.1. Sťažovateľ žiadosťou doručenou špecializovanému súdu 27. septembra 2022 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, resp. o nahradenie svojej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, o ktorej špecializovaný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol aj žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

2.2. Proti tomuto uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že špecializovaný súd napadnutým uznesením arbitrárne zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a následne najvyšší súd napadnutým uznesením jeho sťažnosť proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu ako nedôvodnú arbitrárne zamietol. Sťažovateľ v tejto súvislosti v podstatnom namieta, že 1. nie je dané, resp. sa oslabilo dôvodné podozrenie, že spáchal skutky, z ktorých je obžalovaný; 2. nie je daný dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom konajúce súdy v napadnutých rozhodnutiach neuviedli konkrétne skutočnosti odôvodňujúce nevyhnutnosť pokračovania väzby sťažovateľa; 3. najvyšší súd mechanicky zopakoval zhodnú argumentáciu svojho predchádzajúceho rozhodnutia o väzbe sťažovateľa; 4. najvyšší súd v napadnutom uznesení nepresne uvádza, že sťažovateľ mal byť činný pre zločineckú skupinu tzv. „Dunčovcov“, hoci v obžalobe sa poukazuje na spojenie sťažovateľa so skupinou tzv. „Weissovcov“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutými uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, napadnuté uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu zrušil, najvyššiemu súdu prikázal bezodkladne prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a priznal mu náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa napadnutými uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu ním

označených práv malo dôjsť tým, že špecializovaný súd napadnutým uznesením arbitrárne zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a následne najvyšší súd napadnutým uznesením jeho sťažnosť proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu ako nedôvodnú arbitrárne zamietol.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu:

9. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Vo vzťahu k označenému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu špecializovaného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – sťažnosťou. O sťažnostiach bol oprávnený a povinný rozhodnúť najvyšší súd ako súd nadriadený. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

11. Existencia opravného konania pred najvyšším súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom prvostupňovom väzobnom rozhodnutí, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu, ktorý aj využil (porov. m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

14. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

14.1. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli. Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru, s ktorým musí byť v súlade vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane.

14.2. Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje konajúce súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09). Článok 5 ods. 4 dohovoru zároveň osobám pozbaveným osobnej slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody a dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné.

15. V každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je ústavný súd povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, taktiež aj rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Letellier proti Francúzsku z 26. 10. 1991, *Annuaire*, č. 207; Navarra proti Francúzsku z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

15.1. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu zároveň vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

15.2. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho

úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

16. Pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu teda úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vyhovieť. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

17. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu.

17.1. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa v podstatnom uviedol, že trestné stíhanie sťažovateľa je aj v tomto štádiu konania dôvodné, ako to bolo konštatované aj v predchádzajúcich rozhodnutiach o jeho väzbe a dosiaľ na tom nič nezmenili ani vykonané hlavné pojednávania vo veci, pričom na tomto nič nemenia ani námietky sťažovateľa, že žiaden z dosiaľ vypočutých svedkov na hlavnom pojednávaní nepotvrdil pravdivosť výpovedí svedkov [REDACTED], ktorými je odôvodňovaná jeho väzba. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na to, že samotný sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti konštatoval, že je pravdou, že doterajšie termíny hlavného pojednávania nepriniesli vo veci nič nové. Podľa názoru najvyššieho súdu z uvedeného (a aj s poukazom na obsah spisového materiálu) je zřejmé, že v aktuálnom štádiu konania ani dôkazy vykonané na hlavných pojednávaniach nepriniesli vo veci také nové zistenia, na základe ktorých by v tomto štádiu konania bolo možné zásadným spôsobom spochybníť dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa do tej miery, aby bolo možné konštatovať, že materiálna podmienka väzby v tomto štádiu konania naplnená nie je, pričom žiadne takéto zistenia alebo skutočnosti neprezentoval ani sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti. Najvyšší súd preto konštatoval, že u sťažovateľa naďalej pretrváva dôvodné podozrenie, že sa mal podieľať na spáchaní skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný.

17.2. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd konštatoval, že z obsahu skutkovej vety obžaloby vyplýva, že sťažovateľ mal byť činný pre zločineckú skupinu tzv. „Dunčovcov“ existujúcu od roku 2007 a v priebehu rokov 2005 – 2017, 2017 – 2019 mal vyvíjať drogové aktivity. Z uvedeného je podľa názoru najvyššieho súdu zřejmé, že sťažovateľ mal byť pre danú zločineckú skupinu činný po dlhší čas práve v súvislosti s aktivitami sústredenými na návykové látky a obchodovanie s nimi s jasným cieľom získania majetkového prospechu ako rýchleho a relatívne jednoduchého zdroja príjmu, prípadne jeho doplnenia. Sťažovateľ mal participovať na rozsiahlej drogovej trestnej činnosti premyslene, dlhodobo, cielene a organizovane – so zisťným motívom a v nemalom rozsahu. Drogová trestná činnosť, na ktorej páchaní mal participovať, mala byť rozsiahla, sofistikovaná, mala mať svoj systém, pričom vzhľadom na vysokú ziskovosť uvádzanú v obžalobe je predpoklad, že mala slúžiť ako zdroj finančných prostriedkov. Práve charakter, rozsah a časové trvanie údajného páchania trestnej činnosti sťažovateľom pritom podľa názoru najvyššieho súdu vyvolávajú i v

súčasnóm štádiu trestného stíhania dôvodnú obavu z možnosti páchania ďalšej trestnej činnosti sťažovateľom v prípade jeho prepustenia z väzby na slobodu (IV. ÚS 384/2021). Najvyšší súd preto dospel k záveru, že aj v súčasnom štádiu trestného stíhania naďalej existuje reálna hrozba, že v prípade prepustenia z väzby by sťažovateľ mohol pokračovať v trestnej činnosti, ktorej sa mal dopúšťať v priebehu dlhšieho časového obdobia. Pri rozhodovaní o väzbe pritom postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak do nej nebude vzatý. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (II. ÚS 627/2016). Nadväzujúc na uvedené, najvyšší súd v podrobnostiach odkázal aj na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tostš 14/2022 zo 6. júla 2022 (ktorým najvyšší súd rozhodoval o predchádzajúcej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu), v ktorom konštatoval, že skutočnosť, že dôjde k rozloženiu zločineckej skupiny, nemôže byť jedinou skutočnosťou pri posudzovaní dôvodnosti pokračovania v trestnej činnosti, pretože je potrebné primerane prihliadať na charakter trestnej činnosti, ktorej sa mala zločinecká skupina venovať a s tým súvisiacu možnosť nahraditeľnosti osôb, ktoré mali na trestnej činnosti participovať. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému opakovaniu totožných skutočností odôvodňujúcich jeho preventívnu väzbu najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (II. ÚS 282/2016). Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd uzavrel, že od posledného rozhodnutia o väzbe sťažovateľa sa na dôvodoch jeho väzby nič nezmenilo, pričom ani samotný sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu ani v odôvodnení sťažnosti neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by svedčili o opaku, a preto dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je u sťažovateľa aj v tomto štádiu konania daný.

17.3. Vo vzťahu k možnostiam nahradenia väzby sťažovateľa najvyšší súd poukázal, že proti sťažovateľovi sa vedie trestné stíhanie pre skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné nahradiť väzbu niektorým zo spôsobov uvedených v Trestnom poriadku, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, pričom sťažovateľ existenciu výnimočných okolností prípadu v žiadosti ani podanej sťažnosti neuvádzal a rovnako ani najvyšší súd existenciu žiadnych takýchto okolností nezistil. Z tohto dôvodu najvyšší súd nemohol väzbu sťažovateľa nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka.

18. Pretože najvyšší súd sa stotožnil a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tostš 14/2022 zo 6. júla 2022, ktorým rozhodoval o predchádzajúcej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ústavný súd sa aj s týmto uznesením najvyššieho súdu náležite oboznámil, pričom však ústavný súd na tomto mieste už nepovažoval za potrebné opakovať argumentáciu uvedenú v rozhodnutí, keďže táto je sťažovateľovi dobre známa.

19. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí

existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011).

20. Najvyšší súd v napadnutom uznesení riadne odôvodnil existenciu materiálnych dôvodov väzby, a to s prihliadnutím na okolnosť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy neposudzujú vinu obvineného (sťažovateľa), ale (okrem iného) zisťujú existenciu skutočností zakladajúcich dôvodné podozrenie, že obvinený (obžalovaný – sťažovateľ) spáchal trestný čin, pre ktorý je stíhaný, pričom hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020). V štádiu trestného konania po podaní obžaloby (ako to je aj v prípade sťažovateľa) je pritom miera tohto podozrenia z podstaty veci vyššia, než to je v štádiu prípravného konania, pričom z dokumentácie predloženej ústavnému súdu sťažovateľom nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by toto podozrenie v jeho prípade v relevantnej miere rozptyľovali.

20.1. K dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tostš 14/2022 zo 6. júla 2022, s ktorého odôvodnením sa najvyšší súd v napadnutom uznesení stotožnil a v podrobnostiach naň odkázal) konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci najvyšším súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľove námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver najvyššieho súdu o pretrvávaní dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd aj odkazom na svoje predošlé rozhodnutie o väzbe sťažovateľa uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru odôvodňujú dôvod tzv. preventívnej väzby. Opakovanie týchto okolností v predošlých rozhodnutiach neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii. Tento záver najvyšší súd konštatoval v rozhodnutí, keď uviedol, že v danom štádiu konania sa nezmenili dôvody väzby. Záver najvyššieho súdu, že dôvodná obava z pokračovania trestnej činnosti je daná, ústavný súd nepovažuje za abstraktnú úvahu, ktorá by v konkrétnych okolnostiach prípadu nenapĺňala dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Naopak, v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu a s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu, predovšetkým na skutočnosti, že dôvody väzby sťažovateľa boli v predmetnom konaní v dôsledku aktívneho prístupu sťažovateľa k využívaniu jeho práv už preskúmané zo strany všeobecných súdov, ako aj skutočnosť, že v danom prípade ide o závažnú trestnú činnosť spočívajúcu v organizovanom zločine, odôvodnenie najvyššieho súdu odkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci možno považovať za síce krajnú, no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia (napr. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, IV. ÚS 314/08).

20.2. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú pisársku nepresnosť v napadnutom uznesení najvyššieho súdu (spojenie sťažovateľa so skupinou tzv. „Dunčovcov“, hoci v obžalobe sa poukazuje na spojenie sťažovateľa so skupinou tzv. „Weissovcov“), ústavný súd uvádza, že z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 Tostš 14/2022 zo 6. júla 2022 vyplýva, že predmetná obžaloba bola na sťažovateľa a ďalších obžalovaných o. i. podaná v súvislosti so sformovaním zločineckej

skupiny nazývajúcej sa „*Dunčovci*“ a zločineckej skupiny nazývajúcej sa „*Weissovci*“, pričom v zmysle obžaloby mal byť sťažovateľ činný pre zločineckú skupinu tzv. „*Weissovcov*“. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení stotožnil a v podrobnostiach odkázal na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Tostš 14/2022 zo 6. júla 2022, ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľom namietanej nepresnosti v napadnutom uznesení najvyššieho súdu ide len o zrejmu nesprávnosť, resp. chybu v písaní, ktorá nemá žiaden vplyv na ústavnú konformitu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

21. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu dospel k záveru, že skutočnosti, ktoré najvyšší súd prezentoval ako dôvody podporujúce preventívnu väzbu, ktorá bola u sťažovateľa ustálená, a ktoré zároveň podľa najvyššieho súdu vylučujú možnosť nahradenia väzby sťažovateľa miernejším opatrením, sa nejavia ústavnému súdu ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Právne závery odôvodnenia napadnutého väzobného rozhodnutia najvyššieho súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle. Najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku o väzobnom rozhodovaní) nijako nepopiera ich účel a zmysel, a teda má z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

22. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

23. Pokiaľ ide o námietku porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva a tiež na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej o vine obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávného charakteru. Vychádzajúc z uvedeného, sa označené články ústavy a dohovoru na väzobné konanie nevzťahujú, pričom jednotlivé procesné záruky vyplývajúce z označených článkov sú inkorporované priamo do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na režim rozhodovania o väzbe.

24. Ústavný súd preto konštatuje nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými článkami ústavy a dohovoru z dôvodu ich neaplikovateľnosti v predmetnej veci. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu